

Bruxelles, 3 mai 2019
(OR. en)

8763/19

JEUN 64
EDUC 221
SOC 330
EMPL 245

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Nr. doc. ant.:	8308/19 + COR1
Subiect:	Tinerii ca agenți ai democrației în UE - Dezbateri de orientare

În urma consultărilor cu Grupul de lucru pentru tineret, președinția a pregătit documentul de dezbateri care figurează în anexă, prezentat ca bază pentru dezbaterile de orientare a miniștrilor tineretului care urmează să aibă loc cu ocazia reuniunii Consiliului Educație, Tineret, Cultură și Sport din 22-23 mai 2019.

Consiliul EYCS (Bruxelles, 22 mai 2019) – dezbateri de orientare privind tineretul**Tinerii ca agenți ai democrației în Uniunea Europeană****- document de dezbateri al președinției -****1. Tinerii și democrația**

Democrația este unul dintre principiile fundamentale pe care se întemeiază UE și care ghidează funcționarea instituțiilor sale. Consolidarea și sprijinirea acesteia este esențială pentru asigurarea bunăstării cetățenilor UE.

În ceea ce privește tinerii și democrația, relația UE cu tinerii se bazează în principal pe articolul 165 din Tratatul privind funcționarea UE, care prevede că „acțiunea Uniunii urmărește [...] să sprijine participarea tinerilor la viața democratică a Europei”. În conformitate cu dispozițiile respective, Strategia UE pentru tineret pe perioada 2019-2027, adoptată recent, urmărește stimularea participării tinerilor la viața democratică și menționează, de asemenea, „felul în care funcționează democrațiile noastre”, „excluziunea socioeconomică și excluderea de la participarea democratică”, precum și „deficitele democratice din procesele UE”¹. Toate aceste chestiuni ar trebui abordate prin crearea unor punți către tineret în vederea consolidării încrederii acestora în democrație drept un sistem de guvernământ care răspunde așteptărilor tinerilor și urmărește să îi implice.

Deși rata de participare din perspectiva prezenței la vot rămâne relativ scăzută în termeni absoluți, aceasta pare a fi în creștere în rândul tinerilor și, deși așteptăm cu nerăbdare confirmarea acestei tendințe la viitoarele alegeri europene, este la fel de important să privim dincolo de acestea. Fără îndoială, tinerii privesc dincolo de alegeri, având în vedere că sunt tot mai dispuși să se implice în activitățile organizațiilor de tineret, ale ONG-urilor și chiar ale partidelor politice, deși numărul membrilor rămâne relativ redus. În plus, voluntariatul, în special cel centrat pe comunitățile locale, a devenit de asemenea o activitate mai atractivă pentru tineri.

¹ Strategia Uniunii Europene pentru tineret, JO C 456, 18.12.2018.

Acești factori demonstrează în mod clar că generațiile tinere de azi nu sunt apatice. Cu toate acestea, în ceea ce privește opiniile lor cu privire la, de exemplu, domeniile de acțiune cărora UE ar trebui să acorde prioritate, participarea democratică se plasează în urma educației și a competențelor, a protecției mediului și a combaterii schimbărilor climatice, a ocupării forței de muncă, a migrației și a chestiunilor legate de refugiați². Acest lucru nu înseamnă neapărat că pe tineri nu-i interesează democrația. Dimpotrivă, opt din zece tineri europeni consideră că ar trebui acordat sprijin programelor educaționale care promovează gândirea critică și îmbunătățirea educației în ceea ce privește drepturile și responsabilitățile cetățenilor UE, precum și funcționarea UE și a instituțiilor sale, toate acestea fiind elemente-cheie pentru asigurarea bunei funcționări a democrației moderne³.

Având în vedere cele de mai sus, ar trebui recunoscut faptul că tinerii prețuiesc cu adevărat democrația, însă sunt necesare eforturi suplimentare pentru a o aduce mai aproape de inimile și, în special, de mințile lor. În plus, trebuie să asigurăm că tinerii se simt implicați și pot juca un rol activ în viața democratică a UE și a statelor membre. Cu toate acestea, pentru a atinge acest obiectiv, trebuie luate în considerare mai multe aspecte.

2. Cum putem încuraja tinerii să participe și mai mult la viața democratică a UE

a) Puterea de atracție a discursurilor politice alternative

Discursurile axate pe democrație, drepturile fundamentale ale omului și dialogul intercultural și-ar putea pierde din atractivitate într-un climat de nesiguranță materială și dificultăți (rata ridicată și persistentă a șomajului, sărăcia persoanelor încadrate în muncă, probabilitatea redusă a mobilității sociale, etc.), în special dacă va dura prea mult ca guvernele democratice să găsească răspunsuri la aceste provocări. Prin urmare, n-ar fi de mirare ca cetățenii, indiferent de vârstă, să îi asculte pe cei care pretind că dispun de soluții simple la problemele sociale și economice actuale.

În prezent, frustrările cetățenilor pot fi exploatate mai ușor datorită noii conectivități și a fluxurilor de informații care permit răspândirea dezinformării. Prin urmare, este esențial să se acorde mai multă atenție modului în care opțiunile în materie de politici sunt formulate, comunicate și puse în aplicare.

² Eurobarometrul Flash 455 – Tineretul european (2017). Sondaj efectuat de TNS Political & Social, la cererea Comisiei Europene, Direcția Generală Educație, Tineret, Sport și Cultură.

³ Ibidem 2.

b) Evoluții și noi forme de putere și de participare a tinerilor

În pofida îmbunătățirilor recente sus-menționate, persistă percepția conform căreia generația tânără este oarecum neimplicată în formele tradiționale de participare la procesele decizionale (votul, partidele politice, organizațiile de tineret, participarea la dezbaterile publice, etc.). În ceea ce privește modalitățile de implicare în procesul decizional, în cazul tinerilor, votul la intervale regulate ar putea să nu mai fie suficient, iar valorile care definesc structura tradițională a puterii nu sunt neapărat atrăgătoare atunci când sunt comparate cu alternative preferabile⁴:

Aceste noi forme de putere și de participare ridică cu siguranță semne de întrebare cu privire la reprezentativitatea sistemului decizional și a celui de guvernanță.

⁴ Alex Farrow, *Youth Participation: Closer to the Edge of Participation and Activism*, SALTO Think Tank on Youth Participation, Tallinn, 2018, disponibil aici.

c) Utilizarea tehnologiilor și influența acestora

Noile tehnologii oferă și posibilitatea eliminării distanțelor dintre cetățeni și autoritățile publice și permit o comunicare rapidă, precum și exprimarea punctelor de vedere. În general, generațiile tinere se simt în largul lor atunci când folosesc instrumente de comunicare socială, iar acesta este un atu care ar trebui luat în considerare.

Cu toate acestea, trebuie acordată o atenție sporită și următoarelor aspecte:

- decalajul digital în rândul tinerilor și necesitatea de a-l elimina;
- asigurarea unui circuit continuu al comunicării: tinerii sunt consultați, își exprimă ideile, participă la procesul decizional, însă e necesar, de asemenea, ca rezultatele să fie comunicate acestora, iar deciziile trebuie dezbătute într-un mod similar, adaptat tinerilor;
- participarea digitală, care nu dispune de aceleași mecanisme de care dispun formele mai tradiționale de participare pentru a asigura calitatea și comunicarea.

3. Întrebări pentru dezbaterile de orientare ministerială

În cadrul dezbaterii de orientare care va avea loc cu ocazia reuniunii Consiliului Tineret din 22 mai, miniștrii sunt invitați să abordeze chestiunile menționate în acest document. În acest sens, miniștrii ar putea dori să răspundă la următoarele întrebări:

1. **Ce pot face statele membre și instituțiile UE pentru a răspunde provocărilor evidențiate în acest document, în vederea stimulării angajamentului tinerilor față de principiile democratice?**
2. **Ținând seama de punctele forte, interesele și profilul generațiilor tinere de astăzi, care sunt măsurile cele mai eficiente pentru a spori participarea acestora la viața democratică a UE și a statelor sale membre?**